

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 30. marraskuuta 2023
(OR. en)

15971/23

SAN 699
SOC 823
EMPL 590
RECH 529
JEUN 275
EDUC 463
CULT 170
DIGIT 279
ENV 1378
ECOFIN 1280
FIN 1240

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Ed. asiak. nro:	15053/23
Asia:	Neuvoston päätelmät mielenterveydestä

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston päätelmät edellä mainitusta aiheesta. Ne hyväksyttiin 30. marraskuuta 2023 pidetyssä TSTK-neuvoston (terveys) istunnossa.

Neuvoston päätelmät mielenterveydestä

Johdanto

Mielenterveysongelmat vaikuttivat jo ennen covid-19-pandemiaa 84 miljoonaan eli joka kuudenteen ihmiseen EU:ssa, ja niiden kustannukset olivat 600 miljardia euroa eli 4 prosenttia suhteessa BKT:hen¹.

Maailman terveysjärjestön (WHO) mukaan covid-19-pandemian ensimmäisenä vuonna ahdistuneisuuden ja masennuksen esiintyvyys kasvoi maailmanlaajuisesti 25 prosenttia. Pandemia vaikutti erityisesti nuorten mielenterveyteen. Lisäksi naiset kärsivät vaikutuksista miehiä vakavammin, ja ei-tarttuvien tauteja sairastavilla henkilöillä kehittyi muita todennäköisemmin mielenterveyshäiriöiden oireita.

Ennestään heikkoa mielenterveyttä ovat pahentaneet muut haasteet, kuten Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan, ilmastokriisi, työttömyyden kasvu ja elinkustannusten nousu sekä digitaalisen ympäristön ja sosiaalisen median paineet, etenkin lasten ja nuorten sekä mielenterveysongelmista kärsivien osalta.

Mielenterveyden parantaminen on henkilökohtainen, sosiaalinen ja taloudellinen välttämättömyys. Euroopan unionin perusoikeuskirjan² 35 artiklassa todetaan seuraavaa: ”Jokaisella on oikeus saada ehkäisevää terveydenhoitoa ja sairaanhoitoa kansallisten lainsäädäntöjen ja käytäntöjen mukaisin edellytyksin. Ihmisten terveyden korkeatasoinen suojeleminen varmistetaan kaikkien unionin politiikkojen ja toimintojen määrittelyssä ja toteuttamisessa.”

¹ OECD ja Euroopan unioni (2018), Health at a Glance: Europe 2018: State of Health in the EU Cycle, OECD Publishing, Pariisi / Euroopan unioni, Bryssel.

https://doi.org/10.1787/health_glance_eur-2018-en

² Euroopan unionin perusoikeuskirja (2000/C 364/01), Euroopan yhteisöjen virallinen lehti. https://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_fi.pdf

Komissio hyväksyi kesäkuussa 2023 tiedonannon kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta mielenterveyteen. Sillä tuetaan jäsenvaltioita ja sidosryhmiä mielenterveyden alan haasteiden käsittelemisessä EU:ssa. Tiedonannossa esitetään kolme ohjaavaa periaatetta, joiden olisi koskettava jokaista kansalaista: i) käytettävissä on riittäviä ja tehokkaita ennaltaehkäisytoimia, ii) tarjolla on laadukkaita ja kohtuuhintaisia mielenterveyspalveluja ja -hoitoja ja iii) toipuja pääsee integroitumaan uudelleen yhteiskuntaan³.

Komission tiedonanto ja jäsenvaltioiden parhaillaan valmistelemaat toimet tarjoavat pohjan mielenterveyttä koskevalle uudelle kokonaisvaltaiselle lähestymistavalle, joka edistää ja suojelee hyvinvointia, perustuu ennaltaehkäisyyn ja osallistaa useita sidosryhmiä.

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, JOKA

1. OTTAA HUOMIOON WHO:n perussäännön, jossa todetaan, että terveys on kokonaisvaltainen fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin tila eikä vain taudin tai vamman puuttumista ja että mahdollisimman hyvä terveydentila on jokaisen ihmisen perusoikeus.
2. TIEDOSTAA, että mielenterveys on henkisen hyvinvoinnin tila, jossa ihminen pystyy selviytymään elämän monista haasteista, toteuttamaan itseään, oppimaan ja työskentelemään tuloksellisesti sekä toimimaan yhteisönsä jäsenenä⁴.
3. OTTAA HUOMIOON, että jokaisella olisi oltava mahdollisuus saada laadukkaita keskeisiä terveydenhuoltopalveluja ilman syrjintää osana yleistä sairausvakuutusturvaa ja kuten Yhdistyneiden kansakuntien Agenda 2030 -toimintaohjelman kestävän kehityksen tavoitteessa 3⁵ todetaan.

³ COM(2023) 298. Komission tiedonanto kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta mielenterveyteen.

⁴ Maailman terveysjärjestö WHO:n tiedotteet, ”Mental health: strengthening our response”, 2022.

⁵ YK:n kestävän kehityksen tavoitteet, tavoite 3: Taata terveellinen elämä ja hyvinvointi kaiken ikäisille. <https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/>

4. KATSOO, että jokaisella, myös lapsilla ja nuorilla, olisi oltava mahdollisuus kasvaa ja elää olosuhteissa, jotka edistävät ja tukevat mielenterveyttä.
5. TIEDOSTAA, että perheillä on olennainen rooli lasten henkisen hyvinvoinnin edistämässä ja että lapsilla, jotka on sijoitettu laitokseen tai jotka ovat asunnottomia, on todettu enemmän mielenterveysongelmia.
6. ON TYYTYVÄINEN *kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta mielenterveyteen* 7. kesäkuuta 2023 annettuun komission tiedonantoon sekä sen yli 1,2 miljardin euron rahoitusmahdollisuuksiin ja sen 20 lippulaiva-aloitteeseen, joiden tarkoituksena on tukea jäsenvaltioita ja sidosryhmiä kansalaisten mielenterveyden merkittävässä parantamisessa.
7. TIEDOSTAA, että on tärkeää parantaa mielenterveysongelmista kärsivien henkilöiden ja heidän perheidensä, hoitajiensa ja omaishoitajiensa elämänlaatua ja keskittyä erityisesti leimautumiseen ja syrjintään puuttumiseen, kuten todetaan komission tiedonannossa *kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta mielenterveyteen*.
8. PANEE MERKILLE mielenterveydestä digitaalisessa työelämässä 5. heinäkuuta 2022 annetun Euroopan parlamentin päätöslauselman⁶.
9. PANEE MERKILLE mielenterveydestä ja epävarmoista työsuhteista annetut neuvoston päätelmät⁷, jossa käsitellään mielenterveyden ja työn välisiä yhteyksiä.
10. TOTEAA, että väestön mielenterveys on heikentynyt merkittävästi covid-19-pandemian vuoksi⁸.

⁶ Euroopan parlamentin päätöslauselma 5. heinäkuuta 2022 mielenterveydestä digitaalisessa työelämässä (EUVL C 47, 7.2.2023, s. 63).

⁷ <https://www.consilium.europa.eu/en/documents-publications/public-register/council-concl/>

⁸ OECD (2021), ”Tackling the mental health impact of the COVID-19 crisis: An integrated, whole-of-society response”, OECD:n politiikkatoimet koronavirusta vastaan (covid-19), OECD Publishing, Pariisi, <https://doi.org/10.1787/Occafa0b-en>

11. TIEDOSTAA, että yksinäisyys voi vaikuttaa mielenterveyteen ankarasti. Yksinäisyys kasvoi EU:ssa 22–26 prosenttia eri alueilla pandemian seurauksena⁹.
12. PANEE MERKILLE *Euroopan tulevaisuutta käsittelevän konferenssin lopullisia tuloksia koskevan raportin*¹⁰, jossa kehoitettiin parantamaan tietämystä mielenterveysongelmista ja löytämään keinoja niiden ratkaisemiseksi, muun muassa laatimalla mielenterveyttä koskeva EU:n toimintasuunnitelma, jossa vahvistettaisiin EU:n pitkän aikavälin mielenterveysstrategia, joka sisältäisi muun muassa seuraavat elementit: tutkimus, ammattilaisten saatavuusongelmiin puuttuminen, tietyt väestöryhmät, kuten lapset ja nuoret, ja erityisen mielenterveyden eurooppalaisen teemavuoden perustaminen lähitulevaisuudessa.
13. PANEE MERKILLE *integroidusta mielenterveydestä, osaamisesta ja työpolitiikasta annetun OECD:n neuvoston suosituksen*, jossa annetaan neuvoja terveydenhuoltojärjestelmiä, koulutus- ja nuorisojärjestelmiä, työpaikkoja ja hyvinvointijärjestelmiä koskevia toimintapoliittisia periaatteita varten, ja katsoo, että suositus on keskeinen osa lähestymistapaa, jossa mielenterveys otetaan huomioon osana kaikkia toimintapolitiikkoja ja joka edistää lokeroitujen murto-osien murtamista mielenterveyspolitiikassa¹¹.
14. PANEE MERKILLE kertomuksen ”*Health at a Glance Europe 2022*”, jossa todetaan, että joka toinen 18–29-vuotias eurooppalainen nuori ilmoitti täyttämättömistä mielenterveyspalveluiden tarpeistaan, nuorten ahdistuneisuus- ja masennusoireet yli kaksinkertaistuivat useissa Euroopan maissa pandemian aikana ja ilmoitettujen itsemurha-ajatusten määrä on kasvanut hälyttävästi¹².

⁹ Baarck, J., Balahur, A., Cassio, L., d’Hombres, B., Pásztor, Z., Tintori, G., Loneliness in the EU – Insights from surveys and online media data, EUR 30765 EN, Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg, 2021, ISBN 978-92-76-40246-6, doi:10.2760/28343, JRC125873.

¹⁰ Conference of the Future of Europe. Report on the Final Outcome, toukokuu 2022. Saatavilla englanniksi: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/conference-future-europe_en

¹¹ OECD:n neuvoston suositus integroidusta lähestymistavasta mielenterveyteen, osaamiseen ja työpolitiikkaan (Recommendation of the Council on Integrated Mental Health, Skills and Work Policy), OECD/LEGAL/0420 (2022).

¹² OECD ja Euroopan unioni (2022), Health at a Glance: Europe 2022: State of Health in the EU Cycle, OECD Publishing, Pariisi. <https://doi.org/10.1787/507433b0-en>

15. TIEDOSTAA meneillään olevan kriisin ja terveyshätätilanteen, mukaan lukien hyökkäyssota Ukrainassa ja tilanne pakolaisia vastaanottavissa maissa, ja niistä aiheutuneet vaikutukset, jotka ovat johtaneet mielenterveyden ja psykososiaalisen terveyden heikkenemiseen¹³ ja humanitaarisen avun ja psykososiaalisen tuen tarpeeseen, muun muassa seksuaalisen ja muun sukupuoleen perustuvan väkivallan tapauksissa.
16. TOTEAA, että mielenterveyspalvelujen tarjonta on tosiasiallisesti siirrettävä sairaalakeskeisistä palveluista kokonaisvaltaisiin ja integroituihin mielenterveys- ja sosiaalipalveluihin yhteisöpohjaisissa ympäristöissä¹⁴.
17. TIEDOSTAA, että sosiaaliset, taloudelliset ja ympäristöön liittyvät taustatekijät, kuten luonnonkatastrofit, vaikuttavat kielteisesti mielenterveyteen ja lisäävät psykososiaalisen tuen tarvetta.
18. PALAUTTAA MIELEEN hyvinvointitaloudesta vuonna 2019 annetut neuvoston päätelmät, joissa komissiota pyydetään ehdottamaan unionin mielenterveysstrategiaa¹⁵.
19. TUNNUSTAA, että EU:ssa arvioidaan olevan pula terveydenhuollon työntekijöistä ja osassa jäsenvaltioita on pula mielenterveyden ammattilaisista ja että terveyteen investoiminen edellyttää myös investointeja terveydenhuoltohenkilöstöön.
20. ON TYYTYVÄINEN mielenterveysalan valmiuksien kehittämiseen tarkoitettuun monialaista lähestymistapaa koskevaan suunnitelmaan, jonka komissio aikoo käynnistää vuonna 2024, ja aikoo käsitellä aihetta.

¹³ Maailman terveyskokous, 75. (2022). Seventy-fifth World Health Assembly: Geneva, 22-28 May 2022: resolutions and decisions, annexes. World Health Organization. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/365610>. Maailman terveyskokouksen päätöslauselma 75.11.

¹⁴ Comprehensive mental health action plan 2013–2030. Geneve: Maailman terveysjärjestö, 2021. Lisenssi: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.

¹⁵ Neuvoston päätelmät hyvinvointitaloudesta. <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13432-2019-INIT/en/pdf>

21. ON TYYTYVÄINEN edistykseen, jota YK on saavuttanut vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevassa yleissopimuksessa, jossa painotetaan, että fyysiseen vammaan tai psyykkiseen häiriöön perustuva ihmisten syrjintä loukkaa heidän perusihmisoikeuksiaan; on myös tyytyväinen WHO:n saavuttamaan edistykseen esimerkiksi QualityRights-aloitteessa, jossa tarjotaan välineitä oikeuksien kunnioittamisen arvioimiseksi mielenterveyspalveluissa sekä koulutusvälineitä, kuten mielenterveyttä, toipumista ja osallisuutta yhteisöissä koskevaa sähköistä koulutusta, jolla pyritään torjumaan leimautumista.
22. PANEE MERKILLE WHO:n kattavan mielenterveyttä koskevan toimintaohjelman vuosiksi 2023–2030 ja sen tavoitteen 2, jossa vahvistetaan tarve tarjota kattavia, integroituja ja tarpeita vastaavia mielenterveys- ja sosiaalipalveluja yhteisöpohjaisissa ympäristöissä.
23. PANEE MERKILLE WHO:n mielenterveyttä koskevan eurooppalaisen toimintakehyksen 2021–2025, jossa todetaan, että Euroopassa vuonna 2019 arviolta 119 000 ihmistä teki itsemurhan, joka on nuorten (15–29-vuotiaiden) toiseksi yleisin kuolinsyy¹⁶.
24. TOTEAA, että mielenterveysongelmiin liittyy monenlaisia epätasa-arvon muotoja, jotka koskevat muun muassa haavoittuvassa asemassa olevia henkilöitä, vähemmistöjä, marginalisoituneita ryhmiä ja sosioekonomisesti epäsuotuisissa olosuhteissa eläviä henkilöitä, kuten pitkäaikaishoitopalveluissa asuvia, yksinäisyydestä ja sosiaalisesta eristyneisyydestä kärsiviä, lapsia ja nuoria, ikääntyneitä, naisia, hlbtqi-henkilöitä¹⁷, syöpäpotilaita, vammaisia henkilöitä, pakolaisia, maahanmuuttajia, vankeja ja asunnottomia. Se toteaa myös, että YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden mukainen sukupuolten tasa-arvonäkökulma ja ketään ei jätetä -periaate ovat olennaisia, kun puututaan epätasa-arvoon mielenterveyden alalla.

¹⁶ WHO European framework for action on mental health 2021–2025. Kööpenhamina: Maailman terveysjärjestön Euroopan aluetuimisto, 2022. Lisenssi: CC BY-NC-SA 3.0 IGO. <https://www.who.int/europe/publications/i/item/9789289057813>

¹⁷ Ks. hlbtqi-henkilöiden tasa-arvoa koskeva komission strategia 2020–2025 (COM(2020) 698 final).

25. TOTEAA, että mielenterveysongelmat liittyvät terveyttä määrittäviin tekijöihin (kuten terveydenhuollon saatavuuteen, biologisiin ja psykologisiin tekijöihin, ravitsemukseen ja fyysiseen aktiivisuuteen sekä alkoholin, tupakan ja laittomien huumeainesten käyttöön) sekä ympäristöön, kaupunkisuunnitteluun, ilmastoon ja kulttuuriin liittyviin, sosiaalisiin, taloudellisiin ja kaupallisiin taustatekijöihin.
26. TOTEAA, että suojaavien tekijöiden, kuten säännöllisen urheilun ja liikunnan sekä kulttuuritoimintaan osallistumisen, vahvistaminen voi edistää ihmisten yleistä mielenterveyttä ja hyvinvointia ja vähentää mielenterveyshäiriöiden riskiä¹⁸.
27. PANEE MERKILLE mielenterveyttä parantavista toimista vuonna 2023 annetun Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon, joka tukee yksilökeskeisten ja henkilöitä voimaannuttavien mielenterveysjärjestelmien kehittämistä¹⁹.
28. TIEDOSTAA, että mielenterveys ja fyysinen terveys liittyvät perustavanlaatuisesti toisiinsa ja että vakavista mielenterveysongelmista kärsivillä henkilöillä on suurempi riski sairastua erilaisiin kroonisiin fyysisiin sairauksiin ja heidän elinajanodotteensa on jopa 10–20 vuotta alhaisempi kuin koko väestöllä²⁰.
29. PAINOTTAA, ETTÄ ON TÄRKEÄÄ PANNA TÄYTÄNTÖÖN vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus etenkin mielenterveysongelmista kärsivien henkilöiden suojelun osalta.
30. MUISTUTTAA, että on tärkeää seurata mielenterveyshäiriöistä kärsivien henkilöiden ihmisoikeuksien ja ihmisarvon suojelusta annetussa Euroopan neuvoston ministerikomitean suosituksessa CM/Rec(2004)10²¹ esitettyjä suosituksia.

¹⁸ CultureForHealth report. Culture's contribution to health and well-being: a report on evidence and policy recommendations for Europe.

https://www.cultureforhealth.eu/app/uploads/2023/02/Final_C4H_FullReport_small.pdf

¹⁹ SOC/760-EESC-2023.

²⁰ WHO Guidelines for the management of physical health conditions in adults with severe mental disorders. Geneve: Maailman terveysjärjestö, 2018. Lisenssi: CC BY-NC-SA 3.0 IGO. <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/275718/9789241550383-eng.pdf>

²¹

[https://www.coe.int/t/dg3/healthbioethic/Activities/08_Psychiatry_and_human_rights_en/Rec\(2004\)10%20EM%20E.pdf](https://www.coe.int/t/dg3/healthbioethic/Activities/08_Psychiatry_and_human_rights_en/Rec(2004)10%20EM%20E.pdf)

31. EDISTÄÄ mielenterveyspalvelujen ihmisoikeuksiin perustuvaa arviointia, jossa käytetään muun muassa WHO:n QualityRights Tool Kit -välineitä.

KEHOTTA JÄSENVALTIOITA:

- a) Priorisoimaan mielenterveyttä ja hyvinvointia koskevia yhdennettyjä politiikkoja ja palveluja ja HARKITSEMAAN toimintasuunnitelmien tai strategioiden LAAJENTAMISTA kaikkein kiireellisimpien ja yleisimpien ongelmien ratkaisemiseksi, muun muassa:
1. ottamalla käyttöön lähestymistapa, jossa mielenterveys otetaan huomioon kaikissa toimintapolitiikoissa ja joka on terveyttä laaja-alaisempi ja johon sisältyy olennaisina tekijöinä muilla keskeisillä aloilla esiintyviä ongelmia, kuten työttömyys, koulutus, digitalisaatio (myös tekoälyn vaikutukset), sosiaalinen suojele, taloudellinen varmuus, tutkimus, asuminen, kaupunkisuunnittelu, kulttuurin saatavuus, media ja viestintä, ympäristö sekä ilmasto;
 2. tunnustamalla mielenterveyden sosiaaliset, taloudelliset ja ympäristöön liittyvät taustatekijät;
 3. parantamalla mielenterveyden lukutaitoa koskevaa koulutusta varhaisesta iästä alkaen, myös vanhempien keskuudessa, käyttäen erityisesti eurooppalaista mielenterveysohjeistoa²², jonka laatiminen on määrä aloittaa vuonna 2024;
 4. edistämällä mielenterveyttä ja hyvinvointia elämän eri yhteyksissä keskittyen vahvistamaan hyvää mielenterveyttä ja mielenterveyteen liittyvää selviytymiskykyä suojaavia tekijöitä, kuten osallistumista urheiluun ja kulttuuriin;
 5. ehkäisemällä mielenterveysongelmia (mukaan lukien itsemurhat, itsetuhoisuus ja masennus) eri yhteyksissä, kuten kouluissa, työpaikoilla, terveydenhuollossa, asuinalueilla ja yhteisöissä, käyttäen yleismaailmallisten, valikoivien ja kohdennettujen ennaltaehkäisevien toimien ja poliittisten toimenpiteiden yhdistelmää;

²² [HaDEAn ehdotuspyyntö](#), jolla sidosryhmiä pyydetään vahvistamaan mielenterveysohjeisto: [rahoitus- ja tarjouskilpailut \(europa.eu\)](#)

6. parantamalla mielenterveysjärjestelmiä ja -palveluita, jotta ne vastaisivat mielenterveysongelmista kärsivien ihmisten ilmaisemiin tarpeisiin ja jotta saadaan aikaan laadukas yleinen sairasturvasturva;
7. parantamalla tehokkaiden ja turvallisten mielenterveyspalvelujen oikea-aikaista ja tasapuolista saatavuutta ja koordinoitua ja edistämällä varhaista diagnosointia ja integroitua hoitoa yhteisöpohjaisten ja toipumiseen suunnattujen mielenterveyspalveluiden kautta;
8. edistämällä näyttöön perustuvia käytäntöjä mielenterveyshoidossa ja -palveluissa ja ohjeisiin perustuvaa hoitoa, mukaan lukien monilääkityksen käytön estäminen aina kuin se on mahdollista;
9. edistämällä itsemurhakäyttäytymisen ja sen seurausten ennaltaehkäisyä, varhaista havaitsemista ja hoitoa;
10. kehittämällä toimia väestön yksinäisyyden torjumiseksi keskittyen yksinäisyydelle alttiisiin ryhmiin;
11. varmistamalla olemassa olevan EU:n ja kansallisen lainsäädännön tehokas soveltaminen, jotta voidaan taata työturvallisuus ja -terveys, edistää mielenterveyttä ja psykososiaalisten riskien ennaltaehkäisyä ja hallintaa sekä vahvistaa mielenterveysresursseja työpaikalla;
12. edistämällä toimia, joilla ylläpidetään tai vahvistetaan terveydenhuollon ammattilaisten mielenterveyttä;
13. edistämällä mielenterveyttä, sosiaalisten ja emotionaalisten oppimistaitojen kehittämistä, varhaista havaitsemista ja seulontaa kouluympäristöissä lasten ja nuorten mielenterveyden tukemiseksi, hallitsemiseksi ja edistämiseksi;
14. edistämällä kouluikäisten pääsyä erikoistuneisiin mielenterveyspalveluihin;
15. tukemalla mielenterveyden parissa työskentelevän tieteidenvälisen työvoiman kehittämistä ja perustamista ja integroimalla siihen kaikki keskeiset tieteenalat kattavan lähestymistavan tarjoamiseksi edistämistä, ennaltaehkäisyä ja hoitoa varten;

16. keräämällä säännöllisesti tuoreita ja vertailukelpoisia tietoja edistymisen seuraamiseksi ja investointien ohjaamiseksi aloille, joilla tarvitaan edistystä kansainvälisen koordinoinnin avulla;
17. vahvistamalla toimia, joilla sopeutetaan ihmisiä uudelleen yhteiskuntaan, työelämään ja mielenterveyspolitiikkaa koskeviin päätöksentekoprosesseihin ja ehkäistään mahdollisimman pitkälle laitoshoidosta luopumisen tai uudelleensopeuttamisen jälkeistä ongelmien uusiutumista;
18. harkitsemalla kussakin jäsenvaltiossa toimivaa monialaista työryhmää, jonka tehtävänä on varmistaa mielenterveyden huomioiminen kaikissa toimintapolitiikoissa ja seurata mielenterveyspolitiikan täytäntöönpanoa indikaattorein.

PYYTÄÄ KOMISSIOTA:

- a) TUKEMAAN jäsenvaltioiden mielenterveyspolitiikkaa tarjoamalla jäsenvaltioille edelleen tukea kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta mielenterveyteen annetun tienonannon ja sen 20 lippulaivahankkeen täytäntöönpanossa;
- b) ESITTÄMÄÄN kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta mielenterveyteen annetussa komission tiedonannossa esitetyistä lippulaivahankkeista yleisasiakirjan, joka sisältäisi myös kunkin lippulaivahankkeen toteuttamisaikataulun ja tiedot siihen osoitetuista määrärahoista;
- c) VAHVISTAMAAN mielenterveyttä kaikissa toimintapolitiikoissa varmistamalla synergia komission sisällä sekä koordinoimalla kansainvälisten järjestöjen ja asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa mielenterveyteen liittyvistä toimista, välineistä ja rahoituksesta;
- d) SEURAAMAAN ja ANALYSOIMAAN komission tiedonannossa määriteltyjen lippulaivahankkeiden toteuttamisen tehokkuutta ja tuloksia suhteessa kansainvälisesti sovittuihin indikaattoreihin, jotka perustuvat kestäväen kehityksen tavoitteisiin ja WHO:n tavoitteisiin, tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa kansanterveyttä käsittelevän asiantuntijaryhmän ja etenkin sen mielenterveyttä käsittelevän alatyöryhmän välityksellä;

- e) EDISTÄMÄÄN tietämystä mielenterveysongelmista, LISÄÄMÄÄN tietoisuutta ja EDISTÄMÄÄN parhaiden käytäntöjen vaihtoa kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta mielenterveyteen annetun komission tiedonannon mukaisesti;
- f) TUKEMAAN jäsenvaltioita ja koordinoimaan toimia unionin terveysalan toimintaohjelman sekä muiden aloitteiden, kuten kansanterveyttä käsittelevän asiantuntijaryhmän ja sen mielenterveyttä käsittelevän alaryhmän, kautta;
- g) KIINNITTÄMÄÄN ERITYISTÄ HUOMIOTA haavoittuviin ja sosioekonomisesti heikommassa asemassa oleviin ryhmiin;
- h) EDISTÄMÄÄN PAREMMIN EU:n erilaisia rahoitusmahdollisuuksia mielenterveyden alalla toteutettavia erityistoimia varten ja LISÄÄMÄÄN NIIDEN NÄKYVYYTTÄ, ottaen asianmukaisesti huomioon näiden mahdollisuuksien yhteensovittamisen jäsenvaltioiden tarpeiden ja vaatimusten kanssa;
- i) EDISTÄMÄÄN mielenterveyttä ja tiedotuskampanjoita tukevia aloitteita EU:ssa viimeistään vuonna 2029 järjestettävän mielenterveyden eurooppalaisen teemavuoden kautta;
- j) TOTEUTTAMAAN monialaista koulutusta ja vaihto-ohjelmia terveyden- ja sosiaalihuollon ammattilaisille ja muille erilaisissa tilanteissa olevia ihmisiä kohtaaville ammattilaisille (kuten kouluissa, päiväkodeissa ja turvallisuusalalla työskenteleville ammattilaisille sekä kouluttajille) tukeakseen ja edistääkseen heidän mielenterveystaitojaan ja hoidon laatua sekä vahvistaakseen heidän mielenterveyteen liittyvää selviytymiskykyään.

KEHOTTA JÄSENVALTIOITA JA KOMISSIOTA:

- a) JATKAMAAN siirtymistä kohti mielenterveyttä koskevaa kokonaisvaltaista lähestymistapaa vuonna 2024 ja sen jälkeen;
- b) KANNUSTAMAAN toimien ja suositusten suunnitteluun ja täytäntöönpanoon laatimalla EU:n toimintasuunnitelman, joka perustuu kaikkien väestöryhmien hyvinvoinnin edistämiseen kaikissa ikäryhmissä, mielenterveysongelmien ehkäisemiseen ja mielenterveyteen liittyvän selviytymiskyvyn parantamiseen. Toimissa olisi lisäksi keskityttävä mielenterveysongelmista kärsivien henkilöiden hoidon saavutettavuuteen ja laatuun, ja niiden perimmäisenä tavoitteena olisi vastata väestön tarpeisiin;
- c) EDISTÄMÄÄN kokonaisvaltaista lähestymistapaa mielenterveyteen ja monialaista yhteistyötä, jotta parannetaan laajoja ja pitkän aikavälin poliittisia näkökulmia ja annetaan tasapainoisia toimintapoliittisia suosituksia;
- d) KESKITTYMÄÄN vähentämään mielenterveyteen liittyvää epätasa-arvoa jäsenvaltioiden välillä ja sisällä sekä sosioekonomisten ryhmien välillä, etenkin epäsuotuisassa asemassa olevien ryhmien osalta, edistämään tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä ennaltaehkäisyn välineenä ja kiinnittämään samalla erityistä huomiota haavoittuvassa ja syrjäytyneessä asemassa oleviin;
- e) KANNUSTAMAAN jäsenvaltioita ja komissiota yhteistyöhön mielenterveysalaan liittyvien kokemusten ja parhaiden käytäntöjen vaihtamisen kautta erityisesti kansanterveyttä käsittelevän asiantuntijaryhmän avulla;
- f) JATKAMAAN yhteistyötä kokemustenvaihdossa ja mielenterveyden sisällyttämisessä kaikkiin toimintapolitiikkoihin olemassa olevien rakenteiden kautta ja osallistamalla niihin keskeiset yhteiskunnan sidosryhmät, kuten julkisen sektorin, kansalaisyhteiskunnan ja yksityisen sektorin;
- g) TORJUMAAN mielenterveyteen liittyvien haasteiden leimautumista laatimalla leimautumisen ja syrjinnän purkamiseksi EU:n tason ohjeet, joihin kuuluu tietoisuus mielenterveysongelmista kaikilla yhteiskunnan aloilla;

- h) LISÄÄMÄÄN yhteisiä toimia syrjinnän, vihapuheen, väkivallan, etenkin sukupuoleen perustuvan väkivallan, kaikkien muotojen ja itsemurhien torjumiseksi;
- i) OTTAMAAN HUOMIOON muun muassa palveluiden käyttäjien ja omaishoitajien kaltaisten henkilöiden, joilla on omakohtaista kokemusta, aktiivisen osallistumisen ja EDISTÄMÄÄN SITÄ sekä SISÄLLYTTÄMÄÄN olemassa olevat ja uudet tiedot monialaiseen koulutukseen, mielenterveysuudistuksiin, tutkimukseen ja politiikan kehittämiseen;
- j) HELPOTTAMAAN mielenterveysalan järjestöjen oikeuksien käyttöä toiminnassaan.
